

Боднар А.О. <https://orcid.org/0000-0002-8921-3656>

**ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОЛІМПІЙСЬКОЇ
ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ**

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка

Annotation. *The study examines the role of interactive teaching methods in preparing future physical education teachers for the Olympic education of schoolchildren.*

The features of creating an educational environment at the faculties of physical culture are described, which is provided by using interactive teaching methods in various types of classroom and extracurricular activities of applicants for higher education. Examples of the application of interactive teaching methods in the process of preparing future teachers of physical culture for the Olympic education of schoolchildren are given.

Keywords: *physical education teachers, interactive teaching methods, Oimpiian education, training.*

Актуальність теми зумовлена перспективністю інтерактивних методів навчання в освіті, що сприяють розвитку креативного мислення, рефлексії, умінні розмірковувати, розв'язувати завдання та вирішувати проблеми.

Враховуючи специфіку та різноманітність інтерактивних методів навчання можна відзначити їх високий потенціал у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти школярів.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні ефективності застосування інтерактивних методів навчання в процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти школярів.

Методи дослідження. У процесі дослідження були використано теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет, що надало можливість адаптувати інтерактивні методи навчання до

процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти школярів.

Результати досліджень. У дослідженні представлено досвід використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти школярів.

Окрім традиційної структури проведення лекційних і семінарських занять, ми проводили заняття з використанням інтерактивних методів навчання, які дозволяють активізувати засвоєння здобувачами теоретичних знань, забезпечують розвиток професійного творчого мислення, пізнавального інтересу до змісту навчального предмету. Нижче наведемо приклади інтерактивних методів навчання, котрі ми використовували під час семінарських занять.

«Мікрофон» – інтерактивний метод навчання, коли студенти по черзі висловлюються з приводу проблеми або відповідають на запитання, передаючи один одному уявний мікрофон [2].

Цей метод ми використали під час вивчення теми «Олімпійська освіта у формуванні гармонійно розвиненої особистості» курсу «Педагогіка». З метою активації навчальної діяльності студентів ми запропонували їм дати коротку і лаконічну відповідь на запитання: «У чому полягає гуманістичний потенціал олімпійської освіти?». Слово надається тільки тому студенту, котрий отримує «уявний» мікрофон.

Інтерактивний метод навчання **«незакінчені речення»**, ми використовували під час вивчення курсу «Історія фізичної культури» з метою формування у студентів когнітивного компоненту досліджуваної готовності та розуміння ними основних термінів і понять, які лежать в основі олімпійської освіти [2]. Наведемо приклади визначень, які потрібно було продовжити здобувачам вищої освіти:

1. «Калокагатія – це старогрецький ідеал, що передбачає виховання прекрасної людини, для якої характерні...».

2. «Агоністика – це принцип змагальності, що реалізовувався у всіх сферах життя (праці, мистецтві, спорті) з метою...».

3. «Олімпізм – це життєва філософія, що...».

4. «"Фейр Плей" – це збірка правил, яких дотримуються...».

Далі наведемо фрагмент семінарського заняття з дисципліни «Вступ до спеціальності» під час розгляду питання «*Роль олімпійської освіти у гармонійному розвитку людини*» шляхом використання методу «**робота в групах**» [2].

На початку заняття викладач актуалізує увагу здобувачів на тому, що кінцевою метою як фізичної культури так і олімпійської освіти є формування гармонійно розвиненої особистості. Далі здобувачі поділяються на групи по 5-6 осіб. Кожна група отримала завдання назвати якомога більше ідеалів і цінностей олімпізму та розкрити їх роль у формуванні гармонійного розвитку особистості. Протягом двадцяти хвилин у групах відбувалось обговорення отриманого завдання, після чого кожна з них по черзі презентувала результати своєї роботи, які після завершення останньої доповіді були обговорені та проаналізовані з метою розробки єдиної позиції усієї групи. За підсумками роботи у групах студенти під керівництвом викладача склали таблицю «Основні ідеали та цінності олімпізму». Увага здобувачів акцентувалась на тому, що зазначені ідеали та цінності олімпізму є невід'ємною частиною формування гармонійно розвиненої особистості в тому числі їх, як майбутніх учителів фізичної культури (як суб'єктів олімпійської освіти).

Метод «**конкретних ситуацій**» заснований на твердженні, що шлях до вдосконалення власних знань можна прокласти лише через розгляд, вивчення та обговорення конкретних проблемних ситуацій. Такі ситуації та їх обговорення в аудиторії дають можливість ознайомитися з прийомами розв'язування проблеми з різних позицій – знання справи, досвіду, спостережень. Необхідним, вважають, навчитися приймати правильні рішення, а це можливо лише за умови великої кількості їх прийняття. Необхідно пам'ятати, що немає рішення без дії. Саме тому здобувачі навчаються переходити від споглядання до вироблення навичок і вмінь, необхідних для практичної діяльності [2].

Прикладом семінарського заняття зі створенням **конкретних педагогічних ситуацій** стало заняття на тему «*Принципи та основні положення «Фейр Плей» курсу «Історія фізичної культури»*. Здобувачів попросили уявити, що вони працюють вчителями фізичної культури у ЗЗНЗ. Кожен здобувач отримав завдання з переліком проблемних ситуацій, які їм необхідно

вирішити самостійно. Наведемо кілька конкретних ситуацій, які були запропоновані студентам [2].

1. До третього класу прийшов новенький темношкірий хлопчик, який не дуже добре розмовляв українською мовою. Одного разу на перерві Ви помітили, що однокласники ображають і принижують його через расову приналежність. Які будуть Ваші дії?

2. Під час товариського матчу з футболу збірна команда чотирикласників Вашої школи зазнала поразки від команди з сусідньої школи. Не змирившись з програшем, гравці Вашої команди почали ображати суперників, звинувачувати їх у нечесній грі та провокувати на бійку. Які будуть Ваші дії?

3. Один із учнів Вашого класу відвідує секцію з боротьби. Одного разу, увійшовши до роздягальні, Ви помітили, як він приймає заборонені препарати (стимулятори центральної нервової системи). Які будуть Ваші дії?

4. Олег – учень дев'ятого класу. Він уже 5 років займається у секції з плавання та має хороші результати. Батьки Олега помітили, що хлопець став часто пропускати уроки, а згодом взагалі перестав відвідувати школу, аргументуючи це тим, що навчання йому не потрібне, адже він стане професійним спортсменом. Розчаровані батьки звернулися до Вас з проханням допомогти. Які будуть Ваші дії?

В основі даних проблемних ситуацій лежать порушення правил Фейр Плей («чесної гри»), які включають доброзичливість та повагу до суперника, вміння переносити поразку, не прагнути до перемоги будь-якою ціною, неприпустимість будь-якої дискримінації.

Саме тому перед кожним студентом ставилось завдання самостійно осмислити певну проблемну ситуацію та запропонувати шляхи її вирішення ґрунтуючись на принципах Фейр Плей. Ми прагнули акцентувати увагу студентів на тому, що вчитель фізичної культури відіграє першочергову роль у пропаганді та поширенні принципів Фейр Плей, а також активній популяризації гуманістичних цінностей не тільки під час змагань, а й у повсякденному житті.

В позааудиторної діяльності серед здобувачів вищої освіти 1-4 курсів факультету фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка був проведений I етап історичного *брейн-рингу* «Олімпізм та сучасність».

Метою даного заходу була популяризація олімпійського руху, пропаганда гуманістичних ідей та цінностей у студентському середовищі, покращення знань з історії олімпійського руху.

Кожен курс був представлений командою з 6 студентів (5 основних + 1 запасний). Змагання проводились за олімпійською системою. Команда, що виграла, отримувала 1 бал та зустрічалася з командою-переможцем наступної гри у фіналі. Команди, що програли попередні ігри, отримували 0 балів та зустрічалися в грі за 3 місце.

Кожна пара команд по чергово отримувала по 5 запитань із тем «Олімпійські ігри Стародавньої Греції» та «Олімпійська Україна». Команда-переможець була відзначена кубком та грамотою, а також солодкими призами. Призери ж історичного брейн-рингу отримали грамоти і солодкі подарунки.

До **інтерактивних засобів**, які ми використовували під час лекційних, семінарських та практичних занять, а також самостійної роботи, відносяться: авторські комп'ютерні презентації («Олімпійські ігри Стародавньої Греції», «Відродження Олімпійських ігор сучасності», «Олімпійська Україна»); відеоматеріали («Олімпійські ігри древності», «Переможці минулого», «Призери Олімпіади у Пекіні»); серія плакатів, виданих Олімпійською академією України, які розміщені в олімпійському куточку університету («Стародавні ігри», «Відродження», «Символіка», «Ігри, що підкорили світ», «Олімпійська Україна», «Багатогранність», «Проблеми», «Тенденції», «Олімпійські чемпіони незалежної України», «Зимові Олімпійські ігри»); любительські фото- та відеоматеріали учасників, призерів та переможців Олімпійських ігор; навчально-методичні матеріали [1; 3; 4; 5; 6; 7; 8 та ін.].

Список літератури

1. Бесарабчук Г. В. Вступ до спеціальності «Фізична культура». Кам'янець-Подільський : ТзВО «ОЛІКО», 2006. 120 с.

2. Боднар А.О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до олімпійської освіти молодших школярів : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Аліна Олександрівна Боднар. Харків, 2016. 264с.

3. Гуска М. Б., Зубаль М. В., Гуска М. В., Мазур В. Й. Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. 400 с.

4. Ермолова В. М. Олімпійська освіта в школі. Київ, 2009. 85 с.
5. Ермолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика: навч. посіб. Київ, 2011. 335 с.
6. Павлюк Є. О., Свіргунець Є. М. Олімпійський і професійний спорт: навчальний посібник. Хмельницький : ХНУ, 2010. 254 с.
7. Солопчук М. С. Історія фізичної культури і спорту: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: «Абетка-НОВА», 2001. 236 с.
8. Солопчук М. С., Боднар А. О. Олімпійська освіта: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. 176 с.

**Божик М. В., <https://0000-0001-6037-6032>
Марценюк А. І.**

ВИТОКИ СТАНОВЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА КРЕМЕНЕЧЧИНІ З ЧАСІВ ВОЛИНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ ТА ВОЛИНСЬКОГО ЛІЦЕЮ

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія імені Тараса Шевченка, м. Кременець

Анотація. У публікації досліджено становлення фізичної культури на Кременеччині часів Волинської гімназії та Волинського ліцею. Встановлено, що система організації навчання і виховання Волинської гімназії була досить цілісною і мала прогресивні ідеї європейського рівня в галузі педагогіки та фізичного виховання, зокрема.

Ключові слова: фізична культура, Волинська гімназія, Волинський ліцей, навчання, виховання.

Annotation. The publication examines the formation of physical culture in Kremenets region during the Volyn gymnasium and Volyn Lyceum. It was established that the system of organization of education and upbringing of the Volyn gymnasium was quite integral and had progressive ideas of the European level in the field of pedagogy and physical education, in particular.